

Rekord-nulvækst i DDR

Natur og Teknik

Brandt, Jesper

Published in:
Land og Folk

Publication date:
1982

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):
Brandt, J. (1982). Rekord-nulvækst i DDR: Natur og Teknik. *Land og Folk*, 10.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Rekord-nulvækst i DDR

Af
JESPER BRANDT
Geolog

NATUR
OG TEKNIK

I SF's PROGRAMUDKAST fra 1979 skrev man i et bilag om den økologiske krise, at »en stigning i reallønnen vil et langt stykke hen ad vejen sige en stigning i ressourceforbruget. Fagbevægelsens nuværende kamp, som SF støtter, er altså i direkte modstrid med kampen for et nedsat ressourceforbrug«. Af hensyn til denne kamp tages der derefter afstand fra reallønskrav, der går ud over 80.000 kr. pr. år!

I DDR vil man i år opnå en stigning i den industrielle vareproduktion på 5,1 pct. (det giver en reallønsstigning/indb. på lidt over 4 pct.), med en stigning i forbruget af energi-, rå- og hjælpestoffer på — 0 pct.!

De gode Sfere tog altså fejl, og heldigvis er afsnittet da også strøget i programmet fra november 1980. Men når man i SF kunne blive forledt til sådanne tanker, skyldes det, at man har stirret sig blinde på, at den teknologiske udvikling siden den industrielle revolutions barndom mest har drejet sig om, hvordan man kunne forøge evnen til at omsætte og omforme stadigt større mængder stof fra naturen, en teknologi, der i vid udstrækning har været tilpasset den imperialistiske udplyndring. Og rigtigt er

vareenhed på 5-5½ pct. pr. år, dels ved øget anvendelse af genbrugsmateriale, der i 1985 vil omfatte 30 mill. tons, svarende til 12 pct. af DDRs råstofforbrug.

Hvad er det for en genial teknologi, man har fundet på?

Det afspejler de kapitalistiske produktionsforhold, når man i vesten ofte taler om teknologi som ren og skær teknik — indretning af maskiner og apparater — hvor menneskene blot ses som et ubehageligt vedhæng, som det netop gælder om at fjerne på grund af deres uberegnelighed og høje pris.

Hemmeligheden bag DDRs imponerende »planøkonomi« er netop den systematiske mobilisering af den vigtigste side af teknologien, nemlig menneskenes evne til at udfolde skabende virksomhed. Dette omfatter i DDR ikke blot en generel polyteknisk uddannelse af hele befolkningen og uddannelsen af en stor skare af ingeniører og andre teknikere, men også en mobilisering af omfattende kadrer af produktionsarbejdere, der gennem den såkaldte »Neuererbewegung« — fornyer- eller opfinderbevægelsen — bl.a. bidrager til forbedring af materialøkonomien.

Bevægelsen har haft et stort opsving i de seneste år, og om-

det, at indskrænkes teknologi-
en til kun at omfatte denne side
af menneskets stofskifte med
naturen, må der uvægerligt op-
stå såvel ressource- som for-
ureningsproblemer.

På lang sigt må det menne-
skellige stofskifte med naturen
sikres gennem oprettelse af
lukkede kredsløb, hvor det vi i
dag opfatter som affald og
forurening vil blive den helt do-
minerende råstofkilde. Således
beskriver Marx i Kapitalen
»genomdannelsen af produk-
tionens ekskrementer, dens så-
kaldte affaldsprodukter« som
»det andet store område, hvor
der økonomiseres med produk-
tionsbetingelserne«.

Det kræver imidlertid udvik-
ling af teknologi, der sigter på
bedre materiale udnyttelse og
systematisk genbrug.

De stigende råstofpriser på
verdensmarkedet har i sig selv
tvunget en sådan udvikling
lgang overalt i verden. Men be-
tingelserne for denne økologi-
ske omstillingsproces er meget
forskellige.

I de kapitalistiske lande ud-
vikles genbrugsteknologien
kun i den udstrækning, det er
nødvendigt for at sikre en til-
strækkelig profit, og samfun-
dets muligheder for at ændre
produktionsprocesserne i de
enkelte virksomheder i mere
miljøvenlig retning er uhyre
begrænset. I de socialistiske
lande er der derimod mange
strengt at spille på for udvik-
lingen af en genbrugsøkonomi:

Når man i DDR nu kan opvi-
se nulvækst i ressourceforbru-
get ved en fortsat høj vækst i
produktionen, hænger det sam-
men med at man i de seneste
år systematisk har udviklet de
ressourcemæssige — material-
økonomiske — sider af det
planøkonomiske system i en
grad, så man rettelig kan tale
om en »samfundsmæssig plan-
økologi«.

Udviklingen er gået hurtigt.
Allerede i 5-årsplanen 1971-75
sikredes 44 pct. af produktions-
stigningen gennem indsparelse
af rå- og hjælpestoffer. I 1976-
80 blev denne procent planlagt
til 48, men steg meget hurtigere.
I planen 1981-85 er den be-
regnet til ca. 100! — altså nul-
vækst i råstofforbruget.

Ressourcebesparelsen sker
dels ved en sænkning af mate-
rialeforbrugt pr. produceret

fatter i dag 2 millioner »For-
nyere«, der alle bidrager med
udviklingen og indførelsen af
teknologiske forbedringer in-
denfor alle mulige grene af
samfundslivet.

Hertil bør føjes de, der blot
kommer med ideer og forslag
til opgaver som fornyerbevæ-
gelsen bør se nærmere på. De
medregnes dog ikke i statistik-
ken: Det er resultaterne, der
tæller. Og det er også sådanne
resultater, der i stor udstræk-
ning dækker avisernes forsl-
der.

Udviklingen af fornyerbevæ-
gelsen er ikke blot et middel til
højnelse af produktiviteten og
forbedringen i materialøkonomi-
en: Den er også et udtryk
for arbejderklassens ledende
rolle under socialismen, et ud-
tryk for det socialistiske demo-
krati, der sikrer den arbejden-
de befolkning afgørende indfly-
delse på produktionens tilrette-
læggelse og udvikling.

Ny bog om USAs strategi

256 sider

75 kr.

Kan købes i

**TIDENS
BOGSALG**

Bredgade 37, 1260 København K.,
telefon 01 15 98 43

Bliv daglig læser
af LAND OG FOLK